

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1 V. B. Virgo Christum concipiendo Virginitatem seu corporis integritatem
amiserit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

vlla experientia libidinis ex commistione, aut voluntaria seminis resolutione prouenientis: alterum est veluti formale, quod est propositum seruandi virginitatem, & prædictam libidinem nunquam experiendi. De priori parte hic agimus, dicturi de altera in disputatione sequenti.

SECTIO I.

Virum B. Virgo Christum concipiendo virginitatem seu corporis integritatem amiserit.

Hæc quæstio supponit in primis B. Virginem verè, ac realiter concepisse Christum Deum hominem in utero suo. Quod ex principio supra posito, quo ipsam veram Dei, & Christi matrem esse ostendimus, apertè sequitur, & inferius latius discutiendum est. Secundò suppono, B. Mariam vsq; ad Conceptionem filij Virginem permanisse, quod est de fide certum ex verbis illis Luc. 1. *Missus est Gabriel Angelus ad Virginem desponsatam viro.* Ex quo constat fuisse Virginem cum tradita fuit Ioseph in sponsam. Quod ex alio principio supra posito probari potest, scilicet quia nunquam peccauit. Et ex ijs quæ Patres docent de vitæ genere, quod B. Virgo antem matrimonium instituit, tertio enim ætatis anno in templum oblata est, ibiq; vndecim annis inter virgines vixit, erat enim in templo, (vt Cedrenus in Compendio historie refert) secretus locus aræ vicinus, in quo virgines solæ versari solebant, inter quas Deipara vsq; ad matrimonium mansit, & angelicam potius, quam humanam vitam egit, vt Ambr. lib. 1. & 2. de Virginitatè latè differit. Grego. Nyss. orat. de ortu Saluatoris, & Grego. Nicomediens. orat. de oblatione Virginis in templo. Damasc. lib. 4. cap. 15. Andreas Cretens. & alij supra citati. De qua re iterum inferius redibit sermo. Quod autem, postquam desponsata est Ioseph, vsq; ad Angeli aduentum Virgo permanferit, ex citatis verbis Angeli euidenter constat.

His positis, hæretici quidam dixerunt Virginem concepisse Christum ex Ioseph, atque ita in conceptione virginitatem amisisse. Ita dixerunt Ebionitæ, vt Clemens refert lib. 6. constit. c. 6. vbi hos Iudeos fuisse significat: nam (vt Epiphanius refert hæref. 30.) Moyse legem obseruabant, vbi eundem errorem illis tribuit, quamuis addat, in iis, quæ de Christo docuerunt, varios, & inconstantes fuisse. Quæ fuit fortasse causa, vt Irenæus lib. 1. c. 26. de istis tractans, hunc tacuerit errorem, dicens, Ebionem non similiter ac Cherintum de Christo sensisse, vnde c. 25. Cherintum, & Carpocratem auctores facit huius erroris. Quod sensit etiam Tertul. lib. de præscriptionib. hæreticor. c. 48. & lib. de carne Christi, c. 18. & lib. de velandis virginib. c. 6. Euseb. li. 3. hist. c. 21. Epiphanius hæref. 27. & 26. Aug. Damasc. & Ildor. in Catalogis hæresum, Theodor. lib. 2. hæreticar. fabular. & Nicephor. lib. 3. hist. c. 3. qui duo postremi Ebionem, alios præcessisse significant. Quod parum refert, constat enim hos hæreticos æquales ferè fuisse. Hunc errorem secutus est postea Theodor. vt constat ex Epiphanius. hæf. 54. Fundamentum eius ferè nullum est, vt videbimus.

Dicendum est ergo primò, B. Virginem non ex viri semine, sed sola Spiritus Sancti virtute, & operatione Christum Dominum concepisse. Est articulus fidei. Et probatur primo ex Euangelio Matth. 1. *Inuenta est habens de Spiritu Sancto, & infra, quod in ea natum est, de Spiritu Sancto est, & infra, & non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum, & Luc. 1. Spiritus Sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi.* Quod testimonium Adriani quidam malè interpretantes (vt Aug. refert. lib. 3. contra Maxim. c. 17.) Spiritum Sanctum & virtutem altissimi, tanquam duo diuersa distinguebant, aie-

bantque Spiritum Sanctum disposuisse materiam mundando & sanctificando Virginem, virtutem autem altissimi, id est, diuinam sapietiam, formasse Christi corpus, quæ expositio, quamuis præsentis intentioni nihil obstat, & in aliquo sensu sit probabilis (vt videbimus inferius. q. 32. artic. 1.) tamen in sensu ab illo hæretico intento, scilicet, vt opera Trinitatis diuideret, & Spiritum Sanctum negaret Christi corpus fabricasse, hæretica est, quia & ex errore circa mysterium Trinitatis procedit, & testimonio Matthæi repugnat.

Secundò, probatur conclusio ex veteri testamento, in quo locus illustrior est ille Isai. 7. *Ece Virgo concipiet, quem in sequenti sæc. fusius tractabimus, nunc alijs vtetur minus quidem apertis: ad veritatem tamen confirmandam sufficientibus, adiuncta præsertim Patrum expositione.* Primus sit Genes. 3. vbi Christus dicitur, *semen mulieris*, nulla viri mentione facta, quod ponderauit Irenæus. lib. 4. c. 78. Cyprian. lib. 2. ad Quirin. ca. 9. sicetiam Tertul. lib. 3. contra Marcion. cap. 20. & Augustin. exponens promissionem illam Psalm. 131. *de fructu ventris tui ponam super sedem tuam*, ponderant, dictum esse de ventre & non de femore, quia Christi conceptio ex femina, & non ex viro futura erat. Quod etiam indicauit Irenæus, lib. 3. cap. 18. Secundus sit ex lege lata Leuit. 12. *Mulier, quæ suscepto semine, &c.* nam quia futura erat mulier, quæ absque semine conciperet, ne sub illa lege comprehenderetur, addita est illa particula, *quæ suscepto semine*, vt notarunt Origen. homil. 8. in Leuiti. Basil. Isai. 7. Theophyl. & Bed. Luc. 2. Euseb. Emilian. Bernar. & Laurent. Iustiman. concionib. de Purificatione. Tertius sit ex Isai. 53. *Ascendet sicut virgultum coram eo, & sicut radix de terra sitiens*, veraque enim similitudine hoc mysterium explicatum est. Nam sicut virgultum, seu ramus ex sola arbore oritur absque alterius seminis commistione: ita Christus ex Virgine, vt notauit Origen. hom. 17. in Genes. dicitur etiam virgineus vterus, *terra sitiens*, quia, nullo humano semine sedatus, aut humectatus est, vt exposuit Hieron. qui notat, Aquilam vertisse de terra inuiam, vt mirabilem Virginis Conceptionem apertius exprimeret, quamquam alij exponant, Christum comparari virgulto ex sitiensi terra ascendenti, ad significandum Christi ortum pauperem & in externa specie vilem, & miserum. Qui sensus sumi potest ex Tertul. libro. contra Iudeos, cap. 14. & lib. 3. contra Marcionem cap. 7. & 17. & non est contemnendus, est enim egregius, & illi fauet multum translatio Septuag. interpret. quæ in noua editione sic habet, *Annuntiavimus, quasi parvulum in conspectu eius, & quasi radicem in terra sitienti.* Prior tamè pulchra etiam est, & optimè literæ quadrat. Quartus sit ex Isai. 19. *Ascendet Dominus super nubem leuem*, id est, nullo humano semine pregrauatam, vt Cyrill. & Hieronym. inquirunt, quamuis tropologicum esse sensum fateantur, eum tamen maximè probat Ambrosius de institut. Virginis. c. 13. & Anselm. Matth. 2. Quintò, addere possumus illud Ierem. 31. *Nouum creauit Dominus super terram, semina iocundabit virum.* Vtutur enim creationis nomine, vt solum Deum ostendat esse authorem Conceptionis, quam vocat quiddam nouum, quia non vñtato modo, & operat viri futura erat. Sic Hieronymus ibi, & Cyprianus sermone de Natiuitate, Augustinus sermone 9. de tempore, Bernardus homil. 2. in *M ssus est.* Sextò, Danielis secundo dicitur Christus, *lapis abscessus de monte sine manibus*, id est, de virgine sine hominis opera, Ita Irenæus lib. 3. cap. 28. Augustin. tractat. 9. in Ioan. & tract. 1. in primam Canonicam Ioannis, Hieronym. ibi, & Epist. 22. de custodia virginitatis, vbi aduertit, *manus accipi pro opere nuptiarum*, iuxta illud Cantico. secundo, *leua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me*, & Epistola. 75. contra Vigilantium refert horrendam blasphemiam illius Hæretici, qui montem illum

Maria in
Scripturis
manifestè
significata.

Isai. 7.

Genes. 3.
Irenæus.
Cyprian.
Tertul.
August.
Ps. 131.

Leuit. 12.

Orig.
Basil.
Theophyl.
Euseb.

Bernard.
Laur. Lust.
Isai. 53.
Orig.

Hier.

Tertul.

Isai. 19.

Cyrr.
Hier.
Ambros.

Ierem. 31.

Hier.

Cyp.
August.

Bern.
Dan. 2.

Irenæus.
August.

Hier.
Cant. 2.

Luc. 1.

Cedren.
Locus in
templo Salomo-
nis dicitur
Virginitatis.
Ambros.
Gregor. Nyss.
Greg. Nic.
Damasc.
Andr. Cret.

Clemens
Pap.
Epiph.

Irenæus.

Tertul.
Euseb.
Epiph.
August.
Damasc.
Isidor.
Theodor.
Nicephor.

Matth. 1.

Luc. 1.

August.

Virginitas

illum interpretabatur esse dæmonem, cui humana natura per vicia adhæserat. Sed hoc non potest in humanitatem Christi cadere, & ideo dici non potest ex diabolo abscissa, sed ex Virgine sumpta, quæ merito montis nomine significata est, propter suam excellentiam, vt eleganter tractat Greg. lib. 1. Reg. cap. primo. Denique hanc expositionem indicat Iustin. Dialog. contra Thryphon. propemedit. vbi refert, aliquos Gentiles prophetiam illam ad suorum Deorum fabulas accommodasse. Viximo, tandem non prætermittimus locum Prouerb. 36. Tria sunt dissilia mihi, & quantum penitus ignoro: quod explicans subdit, & viam viri in adolescentula, nam licet in vulgata frequētius legatur, in adolescentia, tamē prior lectio interdum in vulgata reperitur, & in Hebræo est vox, Alma, quæ Virginem significat. Et ita esse legendum dicit Nicola. Lyran. qui locum hunc de Christi Conceptione intellexit, quem Iansen. sequitur, & Galatin. lib. septimo, eundem sensum ex Hebræis referens. Adde Ambros. lib. de Salomone, totum hunc locum de Christo intelligentem, etiam in illo Verbo, viam aquila in celo, mysterium Conceptionis Christi pie admodum contemplatum esse.

Tertium Scripturarum argumentum ex huius mysterij figuris confici potest. Prima dicitur fuisse Adam ex terra virginea, solius Dei opera formatus. Ita Cyril. Ierosolymit. Catechesi. 12. post med. Augustin. sermo. 5. de Natiuitate. Ambros. sermo. 37. Adam, inquit, de terra virginea natus est, Christus de matre virgine procreatus, illius maternum solum nondum scissum fuerat, istius maternum secretum, nunquam est concupiscentia violatum, Adam Dei manibus plasmatur è limo, Christus Dei spiritu formatur in utero. Idem Maxim. Irenæus. lib. 3. de Natiuitate. Irenæ. lib. 3. cap. 31. Basil. I. 7. Secunda fuit Melchisedech, sine patre & sine matre, vt notatur ad Hebr. 7. quia Christus vt Deus non habet matrem, & vt homo patre caruit. Ita Lactant. lib. 4. cap. 12. 13. 14. & supra q. 22. plura in hanc rem adduxi. Tertia est, virga Aaron, quæ floruit, Numer. 17. Ita Augustin. sermo. 18. de tempore, Bernard. homil. 2. in Missus est. Quarta est lex digito Dei scripta in tabulis, Deuter. 9. Ita Augustin. supra. Quinta ex eodem est, panis quem in eremo terra produxit, cuius semen in terram arator nullus induxit. Exod. 16. Sexta vellus Gedeonis plenum rōre cælesti vniuersam terram irrigans, Iudic. 6. vnde Psal. 71. descendet sicut pluuia in vellus. Ita Ambros. sermo. 15. Bernard. homil. 2. in Missus est. Septima. Rubus ardens incombustus Exod. 3. vt bene Gregor. Nyss. in vita Moysis fol. 7. & late Bernard. in sermo. Signum magnum, & optime Origen. Homi. 1. in varia loca, vbi alia congerit. Octaua, omnes mulieres steriles, quæ miraculosè conceperunt, mysterium hoc adumbrasse affirmat Chrysost. homil. 39. in Genes.

Quartum argumentum est ab Ecclesiæ autoritate, & traditione. Omnia enim concilia, quæ de Incarnatione differunt, hoc in primis supponunt, & definiunt, vt in Concil. Ephes. Chalced. quinta & sexta Synodis, Concilij Toletanis, 1. 6. & 11. & in alijs passim videre licet. Ex Patribus vero, quæ adduximus, satis esse possent: sed præterea designabimus, nonnulla præclariora loca, vt est ille Nazian. orat. 51. quæ est Epist. prima ad Cledonium, dicentis: Si quis Christum per Virginem tanquam per canalem fluxisse, non autem in ea diuino modo, quia absque opera viri, humano, quia iuxta parienti consuetudinem, formatum esse dixerit, atheus est, & Aug. Epist. 3. ad quam ipse lectorem mittit in Enchirid. c. 34. Fulgent. lib. de Incarnatione & Grat. cap. 6. Ignat. epistolis ad Magnesianos, & Smyrnenfes. Clemens. lib. 3. constituit. cap. 36. Ambros. de inuit. Virg. c. 14. Hilar. lib. 10. de Trinitate. vbi dicit, vocari Christum, primæ ad Corinth. 15. hominem cælestem, propter Conceptionem ex Spiritu Sancto, optime Tertullianus in Apologet. c. 21.

Fr. Suarez. Tom. 2.

Quinto, vt hoc mysterium suadeant, & credibilem faciant, vtuntur Sancti varijs exemplis ab ipsis naturalibus rebus petitis. Euodius Epistol. 3. ad Augustin. quæ habetur in fine secundi tomi operum August. vtitur exemplo vermis, qui ex ligno, ex quo coalescit sine sexus commistione generatur, & accommodat illud Psalm. Ego sum vermis, & non homo, Et similia exempla animalium, quæ sine commistione generantur, congerit Lactant. lib. 4. cap. 12. & Ambros. libro. 5. Hexameron, cap. 20. specialiter vtitur vulturis exemplo, dicens. Quid autem, qui nostra solent ridere mysteria, cum audiunt, quod Virgo generauit? nunc aduertimus, quod Dominus ex ipsa natura plurimæ exempla ante præsistit, quibus suscepta Incarnatio decorem probaret, & alrueret veritatem? & similia ferè verba habet Basil. homil. 8. Hexameron satis post med. circa illa verba, educant aqua reptile, & in cap. 7. I. 1. Augustin. libro de bono coniugali, cap. 2. & lib. 3. de mirabilib. sacre Scripturæ, c. 2.

Sexto, adducuntur rationes, & coniecturæ: potissima autem ratio, & à priori est Dei voluntas, & omnipotentia, cui non erit impossibile omne verbum, vt Angelus dixit: & ostendi facile potest: tum ex alijs Dei operibus: tum quia nulla in hoc apparere potest contradictio, aut repugnantia. Congruentia autem sunt. Prima, ne Christus, vel eius humanitas ex vi Conceptionis esset originali culpæ obnoxia. Idem præter dignitatem personæ suæ, parumque consentaneum Redemptionis muneri fuisset. Ita Augustin. lib. 3. de peccat. merit. capit. 12. Fulgent. de Incarnatione. & Grat. c. 4. D. Thom. hic. Dixit autem (Christus, vel eius humanitas) quia (vt tractat Ansel. lib. 2. cur Deus homo cap. 16.) quatenus Christus significat Deum hominem, quacunque ratione conciperetur, non potuisset originale peccatum contrahere, quia hoc ipso, quod conceptio terminaretur ad diuinam personam, ab illa sanctificaretur, omnisque macula peccati excluderetur. Hoc tamen esset ratione vnionis, qua non obstante si Conceptio esset ex semine viri, considerata vi ipsius, & conditione illius humanitatis, vt intelligitur prius natura formata, quam vnita Verbo, de se esset obnoxia originali culpæ, & ideo non decuit humanitatem à Verbo assumendam per huiusmodi Conceptionem existere, sed per aliam, quæ ab influxu originalis culpæ prorsus esset aliena, vt eleganter Anselmus prosequitur lib. de conceptu Virginali à cap. 11. vsque ad 18. Secundo, quia decuit Dei filium non humano, sed quasi diuino semine, id est Spiritu sancto concipi. Ita S. Maximus, serm. 3. de Natiuit. Dornini, & Tertul. lib. de carne Christi. cap. 12. Damascen. etiam lib. 3. c. 2. & Chrysost. homil. 1. imperfecti in Matth. dicunt Spiritum Sanctum in Conceptione Christi fuisse loco seminis: & D. Tho. infra, quæsti. 32. art. 2. Qui tamen modus loquendi non placet Hieronymo, Epistol. 17. ad Damascum de explanatione symb. tomo 9. (si tamen illius est,) cuius sententia vera est, loquendo de semine propriè, vel vt est quid decisum ex substantia personæ operantis, vel vt habere potest rationem causæ materialis. Alij vero Patres loquuntur de semine tantum, quoad vim effectiuam, quam dicunt in hac Conceptione per Spiritum Sanctum suppleri debuisset. Tertiam coniecturam posuit author imperfecti in Matth. homil. 1. in verbis, Neque enim dignum erat vt vnigenitus Dei, non propter se, sed propter hominem nascens, more nasceretur humano, homo enim in carne nascitur, vt corruptioni subiaceat: Christus autem natus est, vt sanes corruptionem. Sicut ergo non est consequens, vt corruptibilis homo ex incorruptibilitate virginitatis nascatur, sic non erat consequens, vt filius Dei, qui deo nascebatur vt corruptibilitatem sanaret, ex corruptione coniugij nasceretur. Quarta esse potest, quia decuit, vt sicut mulier ex solo viro facta erat: ita vir aliquis ex sola muliere procrearetur. Ita Cyril. Ierosol. catech. c. 12. propriè

E 2

12. propriè

